

opsigelse efter kontraktens egen opsigelsesbestemmelse kan ske til et tidligere tidspunkt.

Som anført i de almindelige bemærkninger under pkt. 6 anmodede Folketingets retsudvalg i forbindelse med behandlingen af forslaget om indførelse af generalklausulen i aftalelovens § 36 justitsministeriet om at overveje en bestemmelse, hvorefter abonnementskontrakter skulle kunne opsiges efter et års forløb med et vist varsel, „medmindre dette i det konkrete tilfælde ville være urimeligt“. Et sådant forbehold om, at forbrugeren dog ikke kan opsiges i overensstemmelse med hovedreglen, såfremt dette ville være urimeligt i forhold til den erhvervsdrivende, er ikke medtaget. Det ville gøre retsstillingen usikker og ville kunne påberåbes som grundlag for optagelse af opsigelsesbestemmelser i virksomhederens standardkontrakter, som stiller forbrugeren ringere end lovens hovedregel, uden at der kunne føres effektiv kontrol med berettigelsen heraf.

Det er forudsat, at § 14 ikke på forhånd udelukker, at forbrugeren i det enkelte tilfælde vil kunne påberåbe sig generalklausulen i aftalelovens § 36 som grundlag for tilsidesættelse af en bestemmelse om en vis tids uopsigelighed, uanset at bestemmelsen er forenelig med opsigelsesretten efter § 14, jfr. de almindelige bemærkninger, pkt. 10.

Opsigelsesretten efter § 14 vil i medfør af § 16 være ufravigelig og vil således kunne påberåbes af forbrugeren uden hensyn til kontraktens opsigelsesbestemmelser. Såfremt erhvervsdrivende ved indgåelse af aftale efter lovens ikrafttræden anvender kontrakter, herunder navnlig standardkontrakter, indeholdende opsigelsesbestemmelser, som ikke er forenelige med opsigelsesretten efter § 14, vil dette i medfør af markedsføringsloven kunne forbydes som værende i strid med god markedsføringsskik. Uanset at sådanne kontraktbestemmelser er uden virkning i det omfang, de er uforenelige med § 14, må det anses for klart stridende mod generalklausulen i markedsføringsloven at søge at udnytte forbrugers eventuelle ukendskab til den lovbestemte opsigelsesret.

Uforenelig med § 14 er ikke alene bestemmelser om længere uopsigelighedsperiode og opsigelsesvarsel end fastsat i § 14, men tillige bestemmelser om, at kontrakten kun kan opsiges pr. en bestemt dato — eksempelvis ved årsskifte — idet § 14 giver ret til opsigelse til udgangen af enhver af årets måneder.

Formålet med § 14 er at sikre forbrugeren en minimumsbeføjelse, og bestemmelsen vil derfor ikke gden videre kunne betragtes som den regel, der uælder, såfremt der undtagelsesvis intet skulle være aftalt om opsigelsesspørgsmålet.

Det foreslås, at § 14 også skal finde anvendelse på aftaler, som er indgået før lovens ikrafttræden, jfr. § 19, stk. 3. Dette indebærer, at tidligere indgåede aftaler, som har løbet i 9 måneder, efter lovens ikrafttræden vil kunne opsiges med tre måneders varsel. Justitsministeriet har ikke fundet afgørende betænkeligheder ved denne regulering af bestående kontraktsforhold. En generel regulering, som også omfatter allerede indgåede aftaler, er ikke ukendt på andre områder. Der kan bl. a. henvises til lejevlovgivningen. Opsigelsesretten efter § 14 bygger på en rimelighedsvurdering, som naturligt må komme til anvendelse uanset tidspunktet for kontraktens indgåelse. Hertil kommer, at der for de tidligere indgåede aftalers vedkommende er større behov for at sikre forbrugeren den beskyttelse, som opsigelsesretten indebærer, end ved de aftaler, der indgås efter lovens ikrafttræden, idet forbrugerne ved de tidligere indgåede aftaler ikke har været beskyttet af bestemmelser om forbud mod uanmodet henvendelse og om fortrydelsesret.

Til § 15.

Det vil kunne forekomme, at forbrugeren på det tidspunkt, hvor han opsiges kontrakten, har betalt for en periode, der ligger efter tidspunktet for aftalens ophør ifølge opsigelsen. Det følger af almindelige regler, at forbrugeren i denne situation vil have krav på tilbagebetaling af det for meget betalte beløb. Når man alligevel har fundet det rigtigt at optage en udtrykkelig bestemmelse herom i loven, er det dels for at fastslå, at tilbagebetalingen skal ske straks efter opsigelsen, dels for at hindre forsøg på at afskære tilbagebetalingskravet gennem optagelse af en hertil sigtende bestemmelse i kontrakten.

Til § 16.

Lovens formål er at beskytte forbrugeren som den i almindelighed svagere kontraktspart. Dette formål ville ikke kunne sikres, såfremt forbrugeren gyldigt kunne fraskrive sig de rettigheder, loven tillægger ham. Det bestemmes derfor i § 16, at loven ikke kan fraviges til skade for forbrugeren. Denne kan således ikke gyldigt give afkald på den fortrydelsesret, som tilkommer ham i henhold til kapitel 3 og 4, hverken på forhånd eller senere inden fortrydelsesfristens udløb, og det kan ej heller gyldigt aftales, at fortrydelsesfristen skal være kortere end efter lovens regler. En anden vigtig konsekvens af princippet om lovens ufravigelighed er, at forbrugeren ved kontrakter om løbende tjenesteydelser m. v.